

Öt ünnepe

Békés családi ünnep a karácsony

A Hit-vallás rovat szerkesztőjének felkérésére írok a személyes karácsonyról, amelyet az elmúlt évekre és évtizedekre visszagondolva leginkább az ököménével jellemeznék. Igaz, hogy ezzel a kifejezéssel csak felnőttkoromban találkoztam, gyerek- és ifjúkoromban nem is hallottam, de most, ha felidézem, hányan is ültünk körül az ünnepi asztal a családban, eszembe jut, hogy leginkább ez a kifejezés illik rá.

Nagymamánál összegyűlt az egész nagy család, vagy legalábbis a többsége, hiszen hat gyereke volt, és azok ha valamennyien a saját családjukkal megérkeztek, bizony alig fértünk az asztal körül. És bár valami halvány szomorúság is belengte ilyenkor az ünnepet – nagymamám két gyermeke és a férje, nagyapám is karácsonykor hunyt el –, az együttlét öröme felülmúlta a bánatot. Karácsony

kimondottan a család ünnepe volt, nagybácsik és nagynénik, unokatestvérek jöttek-mentek egymáshoz, és igazi meleg, meghitt hangulatban ünnepeltünk.

Gyakran jártunk Brassóba, ahol csak a nagybátyámmal beszélünk magyarul, egyébként román környezetben töltöttük a szintén feledhetetlen karácsonyokat. Ott láttam először „szorkoválókat” és tanultam meg az ilyenkor szokásos rigmusokat is. Itt a család baráti köre is csatlakozott a társaságunkhoz, emlékeimben úgy él, hogy soha nem volt üres a ház, mindig jöttek vagy mentek a vendégek, mi gyerekek pedig határtalan boldogságban töltöttük ezeket a napokat.

Emlékezetes marad a tekerőpataki nagyszüleimnél töltött karácsony is, amikor éjfél körül dörömbölésre riadtunk, el nem tudtam képzelni, mi történt, hát a kántálók jöttek, miután megtudták, hogy ott tartózkodunk. Kapkodva vettük magunkra a ruháinkat, persze a nagyszüleim már előkészítették az ilyenkor szokásos bort, pálinkát, süteményt, hogy megkínálhassuk a kántálókat. Korábban ezzel a szokással sem találkoztam, és nagyon tetszett, hogy értünk, hozzánk is bejöttek a fiatalok. Gondolom, nagyapám szervezte meg, de ez nem von le az esemény értékéből semmit.

Később, fiatal felnőttként, családostól gyermekeimmel én is a szüleimnél töltöttem a legtöbb karácsonyt, testvérem családjával közösen. A gyermekek – az én három lányom és a húgom két fia – jól érezték magukat egymás közt, és mi, felnőttek is örültünk az ünnepi együttlétnek.

Férjem családja zsidó felekezettű, ezért a karácsonyhoz közeli hanuka alkalmából gyertyát gyújtunk, és felelevenítjük a zsidó szokásokat, olvassuk, hogy milyen történelmi eseményhez kötődik az ünnep.

És akkor a készülődésről és az ajándékozásról is pár szót: felnőtt fejjel rájöttem, hogy a karácsony előtti nagytakarítás és főzés csupán a külsőségeknek szól. Nem az a lényeg, hogy egy sarok se maradjon portalanítva vagy a kalács szabályosan jöjjön ki a sütőből. Az ajándék sem a tárgyi mivoltában a fontos. Családunkban születésnapkor és karácsonykor adunk ajándékot egymásnak, és azt tartom ebben a legszebbnek, ami mögötte van: a megajándékozottra való gondolat, hogy vajon mire vágyik, minek örülne a legjobban, tetszik-e majd a meglepetés.

Gyerekként Tekerőpatakon a katolikus templomba kísértem nagymamát, a gyermekeimmel a református templomba mentünk az ünnepkor, most a legnagyobb unokámat az unitárius templomba fogom elkísérni, ahol részt vesz a karácsonyi műsorban.

Karácsony anyaként – a világra jött élet ünnepe

Kisebb méretű karácsonyfa, magasabb helyre állítva, a díszeknek sincs mit keresniük az alsóbb ágakon, bizonyára ismerős helyzet minden frissen szülői szerepbe csöppent karácsonyozónak – megváltozik a perspektíva, hiszen mindent kicsi gyermekeink biztonságának vetünk alá, és mindent általuk, rajtuk, velük keresztül értékelünk. Más megvilágításba kerül Jézus születésének ünnepe is, így változott meg az én karácsonyom is, amióta megszületett kislányom, Inke.

Amikor Simon Virág kolléganőm felkért arra, hogy osszam meg, mit jelent számomra a karácsony, hogyan készülök az ünnepre, akkor előkerestem régmúlt karácsonyi fotókat nosztalgizásként. Azért is, hogy segítsen ráhangolódni a témára, hiszen a jelen problémái, gyermekbetegség, elmaradt tennivalók a lakásban, a munkahelyen való helytállás bedarálja az embert, kevesebb idő jut az énidőre és arra, hogy igazán a lélek is adventre hangolódjék. A régi fotókat elnézegetve tudatosult, hogy néhány kivételes alkalomtól eltekintve, minden egyes évben a szüleimmel és testvéreimmel karácsonyoztam. Számomra ők a nagy család, minthogy én és a kislányom, ketten egészen kicsiny ke család vagyunk.

Ahogy nézegettem a képeket, óhatatlanul előkerültek a disznóvágásos képek is. Ebben a téli időszakban családban, más székely családokhoz hasonlóan mindig is hagyomány volt a disznóvágásnak. Ez nem maradt el most sem, kihagyhatatlan része a karácsony előtti élesztár-feltöltési rituálénak. Ekkor még munka, tennivaló van bőven, hogy legyen amit majd az ünnepi asztalra tenni. Mert miből is készülhet a legfinomabb töltött káposzta, mint saját eltevésű savanyú káposztából és házilag feldolgozott darált húsból, szalonnából? A tűzön rotyogó töltelék káposzta jellegzetes, finom illata pedig szorosan hozzáfűződik a karácsonyi hangulathoz. Mint ahogyan a tájat fehérré változtató havazás is, ami azonban az utóbbi években rendszerint elmaradt. Idén fehér karácsonyban reménykedem, a gyermekek és az én gyermekem örömeire is.

Az élet ünnepe

Háttérben a karácsonyfa, előtte a család, minden évben ugyanaz a helyszín, a díszlet, ugyanazok az (évről évre bölcsebb, és mindig vidám) arcok a fotókon. Egyszer csak azonban megtört a megszokottság, hiszen bővült a család. Először egy újabb kedves arccal, majd néhány év múlva egy másikkal. A család szeme fényei: két kislány, a szüleim két unokája. Előbbi húgom leánya, utóbbi az én kis csodám, Inke. Születésétől kezdve másképp értem, érzem Jézus születésének történetét. Mária anyaságát és erejét. Mert bizony erős asszonynak képelem el, akinek úgy ragyoghatott a lelke a csemetéjére, mint nekem az anyémre. A születésnek e csodáját, az életet pedig ünnepelni kell. Számomra a karácsony mellett, hogy családi ünnep, szeretetünnep, az élet ünnepe is. És mint ilyen, jár hozzá a mosoly, a kacagás, az ölelés, a sok finom étel, a csoki, az ajándék, a túldíszített fa, a sok színes pillogó fényfüzér. Minden „külsőség” és „belsőség”, ami öröm forrása lehet.

Első karácsonyom anyaként. Inke ekkor alig nyolc hónapos volt. Ő számomra a legszebb életre szóló ajándék

FOTÓ: ANTAL ZSOMBOR

Emlékeimben úgy él, hogy soha nem volt üres a ház, mindig jöttek vagy mentek a vendégek, mi gyerekek pedig határtalan boldogságban töltöttük ezeket a napokat.

A kisgyermekkel egy kicsit másabb lett számomra az angyalvárás. Figyelmem kellett arra, hogy a fát magasabb helyre állítsuk, hogy a mászó, tipegő, futkorászó apróságok ne borítsák fel, ne rángassák le, törjék el a díszeket. (Erről jutott eszembe, hogy néhány éve műanyag díszekre váltottuk a régieket, éppen azért, hogy ne törjenek el. Hát nem törtek el, de nekem sikerült egy csillagszóróval meggyújtanom.) A lényeg, hogy szülőként megváltozik a perspektíva, mindent kicsi gyermekeink biztonságának vetünk alá, és mindent általuk, rajtuk, velük keresztül értékelünk. Fontosabb lesz az ajándékok megválasztása, és értük játszunk el az angyalt. A karácsonyfát és az ajándékokat pedig az angyalnak éppen akkor kell hoznia, amikor az apróságok nem látják, és ez külön izgalom a felnőtteknek. Kreatívnak és gyorsnak kell lenni a cukorkák felkötözésénél. És mint általában lenni szokott, a fának az egyik ágára mindig több dísz, szaloncukor kerül, mint a többire, amit gyorsan korrigálni kell az egyensúlyi elv alapján, így további díszeket aggatunk a többi ágra is, hogy az eredeti elképzelésekkel már köszönőviszonyban se legyen az ilyenformán roskadásig megpakolt karácsonyfa. Mindez mit sem számít, hiszen bárhogy is fessen a fenyőfa, a gyermekek, amikor felfedezik, sziporkáznak az örömtől. Az ajándékok felbontása közben szavakba sem lehet önteni az érzést. Ezeket az életképeket bárhogyan is akarjuk megörökíteni fotókon, nem tudjuk visszaadni mindezt. Becsuktam a régi fotók albumát, és várom, hogy újra élőben átélhessem a karácsonyt minden illatával, örömeivel, családommal és kislányommal, Inkével.

Folytatás a IV. oldalon ➔

Antal Erika szereti megajándékozni szeretteit a karácsonyfa mellett